

УДК 159.954:82-053.67

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АТРАКЦІЇ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЩІ

Котельницька О. Р.

Кривопишина О.А., д-р психол. наук, доцент
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В процесі всього життя симпатії і антипатії людей постійно супроводжують людину, формують певне ставлення до себе, інших, і до всього життя в цілому. Зважаючи на актуальність даного питання в житті людей, досить велика кількість науково обґрунтованих робіт була винесена на розгляд вітчизняними та зарубіжними психологами. Серед вітчизняних психологів, які брали участь у дослідженні феномену привабливості особистості: Альошина Ю.Е., Ананьєв Б.Г., Абалакіна М.А., Бодальов О.О., Вілюнас В.К., Гозман Л.Я., Коломишський Я.Л., Кон І.С., Хронік О. О., Табунська В.А., Лосенков В. О., Обозов М.М., Трапезникова Т. М., Шнейдер Л.Б. та інші. Не менш значним є внесок зарубіжних психологів (Бершайд Е., Гутеррес С., Зайенц Р., Генрік Д., Ньюком Т. і т.ін.).

З точки зору буденної свідомості, для розуміння закономірностей виникнення і розвитку емоційних відносин досить здорового глузду і власного життєвого досвіду. Поняття атракції (привабливості) особистості досить об'ємне. Воно включає в себе широке коло складових елементів, таких як: фізична привабливість, компетентність та ряд інших характеристик.

Дослідження таких значущих для кожної людини явищ як любов, дружба, симпатія, привабливість в соціальній психології порівняно нова галузь. Атракція (привабливість) особистості можна розглядати як особливий феномен емоційних відносин, який включає в себе симпатію, прихильність та інші елементи. В останні роки у вітчизняній та зарубіжній психології в якості терміна, родового для широкого кола феноменів емоційних відносин, від симпатії, що виникає на першому етапі знайомства, до любовних переживань, затвердився термін "атракція". "Короткий психологічний словник" [3,28] визначає атракцію як "поняття, що визначає виникнення при сприйманні людини людиною привабливості одної з них до іншої" і англословний словник [4,156] визначає її як таку особливість об'єкта, яка сприяє залученню людини в спільну з цим об'єктом активність. Атракція - це почуття однієї людини до іншої. Це також – ставлення до іншої людини, тобто вона належить і до класу соціальних установок; в кінці кінців, атракція – це оцінка людини (хороший, симпатичний, привабливий), як наслідок, вона представляє собою певний компонент міжособистісного сприйняття. Специфіка атракції в порівнянні з іншими емоціями полягає в тому, що це - емоція, що має своїм предметом іншу людину. Специфічною особливістю атракції є саме те, що вона представляє собою атипод (соціальну установку, ставлення) на поодинокий об'єкт, на індивіда, а не на деякий клас об'єктів.

Загальна схема аналізу міжособистісної атракції має такий вигляд:

1. Якості об'єкту атракції;
2. Співвідношення властивостей суб'єкту і об'єкту;
3. Особливості взаємодії;
4. Властивість суб'єкту;
5. Особливості ситуації;
6. Культурний контекст;
7. Час.

Почуття – це система поведінки, яка формується в міру того, як людина вчиться взаємодіяти з іншими людьми.

Оскільки почуття формуються в первинних групах, то будь-які зміни в міжособистісних відносинах можуть призвести до нових змін. Кожен раз, коли нова людина появляється в житті особистості юнацького віку, або коли друг не реалізовує очікування відбувається відкриття нового щодо людської природи (ефект новизни). Стійка взаємодія юнаків з людиною, яка дуже вирізняється від тих, з ким раніше доводилося зустрічатися, спілкуватися, може створити новий погляд на життя.

Юнацька мрія про любов виражається перш за все емоційним контактом, розумінням та душевною близькістю. Потреба в саморозкритті, інтимних стосунках та чуттєво-еротичних бажаннях дуже часто не співпадають і можуть бути направлені на різні об'єкти.

З. Фрейд зазначав, що розрізнення чуттєво-еротичного і ніжного потягу особливо властива для хлопців. Проявляється вплив традиційного стереотипу маскуліності, згідно з яким чоловік підходить до жінки з «позиції сили». Потреба в любові не рідко поєднується зі страхом «втратити себе», «підкоритися» тощо. Дівчата, які не мають тенденції застосування «сили», повинні приховувати своє захоплення,

оберігаючи свою репутацію та гідність. Вирішення цих внутрішньоособистісних конфліктів залежить від того, як складаються стосунки між хлопцем та дівчиною в соціумі.

Потреба в дружбі з людиною протилежної статі проявляється в потребі любові. Друзів протилежної статі у ранньому юнацькому віці значно більше, ніж друзів своєї статі: 57% респондентів чоловічої статі взагалі не мають друзів-дівчат, 46% респондентів жіночої статі – друзів-хлопців. Ще рідше людей протилежної статі називають друзями.

Співвідношення дружби та любові в юнацькому віці постає як складна проблема. З одного боку, ці стосунки, здаються, більш-менш альтернативними. З іншого боку, любов є інтимнішою, ніж дружба, вона ніби включає цю дружбу. Якщо в юнацькому віці головним конфідентом (людина з якою обговорюються особисті проблеми) є товариш своєї статі, то з часом цією людиною стає коханий (кохана). Юнак 16-18 років задовольняється спілкуванням з друзями своєї статі. В більш старшому віці відсутність інтимного контакту з дівчиною компенсується одностатевою дружбаю; більше того юнак стає інтровертований, закривається в собі. Психосексуальні труднощі – це одна з головних причин юнацької самотності.

Любов в юнацькому віці, як і в зрілому віці, є індивідуальною та багатоманітною. Розрізняють шість стилів або «квітів» любові:

1. ерос – пристрасна, виняткова любов-захоплення, яка прагне повного фізичного володіння;
2. людус – любов-гра, яка не наділена глибокими почуттями і може легко піддаватися зраді;
3. сторге – стійка, тепла і надійна любов-дружба;
4. прагма – раціональна любов, яка поєднує людус та сторге, і легко піддається свідомому контролю любов за розрахунком;
5. манія – ірраціональна любов-одержимість, для якої характерне невпевненість і залежність від об'єкта привабливості;
6. арапе – безкорисна любов-самовіддача, синтез ероса і сторге [5,202].

Отже, любов юнаків включає більше «еротичних» і особливо «людських» компонентів, тоді як для жінок притаманні «прагматичні», «сторгічні» і «маніакальні» риси. Існують однолюби, почуття і прив'язаність, яких практично не змінюються. І є люди, які легко влюбляються і так само легко втрачають інтерес.

Література:

1. Андреева Г.М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 367с.
2. Шибутани Т. Социальная психология – М.: Березень, 2005. - 567с.
3. Короткий психологічний словник. – Х.: «Світовид», 2002. - 768с.
4. Англомовний словник. – К.: Наукова думка, 1970-1980. - 801с.
5. Кон І.С. Психология ранней юности. – М., 1989. - 600с.

УДК 159.955

ВПЛИВ ІМІДЖУ СПОРТСМЕНА НА СУЧАСНУ МОЛОДЬ

Курило А.Ю.

Брочковська Ю.Б.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Імідж спортсмена, тобто уявлення про його професійне та повсякденне життя, про особистість спортсмена, формує ставлення молоді до спорту, шкідливих звичок, до саморозвитку, зміцнення волі. На даному етапі розвитку українського суспільства постають такі важливі проблеми, як поширення шкідливих звичок серед молоді, низька мотивованість дітей та підлітків до занять спортом, і внаслідок, погіршення фізичного та душевного благополуччя. Актуальною є проблема дослідження іміджу спортсмена в нашій державі, а також його вплив на формування молоді.

Проблему іміджу спортсмена досліджували такі вчені, як П.А. Кисель, В.В. Смирнов, Позднішев Є.В., Садовник О.

Імідж розглядається в психології як емоційний образ особи або певної діяльності чи професії, який склався в масовій свідомості і має характер стереотипу, впливає на ставлення людей до діяльності чи особи.